

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VII, Nr. 227

Parasjat Wajjigasj

6 Tevet 5768
14/15 december 2007

Overzicht Parasjat Wajjigasj (*Bereisjet 44:18-47:27*)

Door de ontdekking van de wijnbeker in de tas van Benjamin zijn de broers in de war. Jehoeda stapt alleen naar voren en vraagt Joseef beleefd maar dringend om de vrijlating van Benjamin, en biedt zichzelf voor hem in de plaats aan. Als gevolg van Jehoeda's opofferingsgezindheid heeft Joseef nu onweerlegbaar bewijs gekregen dat de broers die voor hem staan andere mensen zijn dan de broers die hem destijds in de put gegoooid hebben, en hij onthult nu zijn ware identiteit. De broers krimpen ineen van schaamte, maar Joseef troost hen met te vertellen dat alles het plan van G-d was. Hij zendt hen terug naar Ja'akov met de boodschap dat zij moeten komen om in het land Gosjen te wonen. Ja'akov gaat met heel zijn familie en al zijn bezittingen op reis naar Gosjen. Hasjem spreekt tot Ja'akov in een nachtelijk visioen en vertelt hem dat hij niet hoeft te vrezen om naar Egypte af te dalen met de negatieve spirituele consequenties daarvan, want daar zal Hasjem van de Kinderen van Israël een groot volk maken, ondanks dat zij zullen wonen in een land dat overloopt van immoraliteit en corruptie. De Tora noemt Ja'akovs nakomelingen op en noemt de geboorte van Jochewed, de moeder van Mosjé. Zeventig personen in totaal dalen af naar Egypte, waar Joseef na 22 jaar van scheiding weer verenigd wordt met zijn vader. Hij omarmt zijn vader, en huilt van ontroering en vreugde. Joseef zorgt dat zij zich veilig in Gosjen kunnen vestigen. Hij neemt zijn vader en vijf van de minst bedreigende broers mee om hen aan Par'o voor te stellen en Ja'akov zegent Par'o. Joseef geeft het volk opdracht dat zij, om in de komende jaren van hongersnood graan te kunnen krijgen, nu al hun bezittingen, inclusief hun eigen lichaam als slaven, aan Par'o moeten geven. Joseef verplaatste het volk over het hele land, behalve de Egyptische priesters, die op hun grond mochten blijven wonen want die werden rechtstreeks door Par'o onderhouden. De Israëlieten vestigden zich vast in het land Gosjen, ze waren vruchtbaar en werden zeer talrijk.

Door Ohr Somayach in Jeruzalem, Israël
©1998 Ohr Somayach International - Alle rechten voorbehouden

Haftara Wajjigasj (*Jechezkel 37:15-28*)

De toekomstige vereniging van Bnei Jisraël

Jechezkel [Ezechiël] houdt symbolisch twee stukken hout samen vast. Het ene stuk hout vertegenwoordigt de noordelijke stammen van Joseef met de noordelijke stammen van Efraïm, terwijl het andere stuk hout de zuidelijke stammen van Jehoeda (met Benjamin) vertegenwoordigt. Zoals deze twee stukken hout in de handen van de profeet verenigd worden tot één stuk, zo zal in de toekomst, zegt Hasjem, Israël weer verenigd worden tot één volk in hun land, waar zij weer zullen geregeerd worden door één Joodse Koning. Zij zullen er veilig wonen tot in alle eeuwigheid, met de *Sjechina* in hun midden, geëerbiedigd door de volken, die Hasjem zullen erkennen.

Het verband tussen de Haftara en de Parasja

Na de dood van Koning Sjloomo werd het Land Israël in tweeën gesplitst: het zuidelijke koninkrijk Jehoeda (met de stam Benjamin) en het noordelijke koninkrijk Israël, waar de tien stammen woonden, die spoedig verloren zouden gaan. Daar de eerste koning van het Koninkrijk Israël van de stam Efraïm afkomstig was, noemt de Profeet dit het Koninkrijk Efraïm. In Parasjat Wajjigasj worden de broeders onder leiding van Jehoeda weer verenigd met Joseef en zijn zonen (Menasje en Efraïm). Jechezkels profetie voorspelt ons dat zoals de broeders zich in de parasja verenigden, zo zullen de Joden zich in de toekomst opnieuw, tot een perfecte eenheid verenigen. De eerste Masjiach die zal komen, zal zijn van de stam van Joseef. De tweede Masjiach die zal komen, zal zijn van de stam van Jehoeda. Hij zal een afstammeling zijn van Koning David.

De les

Vandaag is het Joodse volk meer dan ooit verdeeld. Tientalle Chassidische groeperingen (ieder met hun eigen Rebbe), *Mitnagdiem*, *Charediem*, Moderne Orthodoxen, Reform, Liberaal, Traditioneel, Ongelovige Joden, antisemitische Joden... Het wordt tijd dat wij weer een eenheid vormen. Er bestaat geen groter gevaar voor het Joodse volk dan het gevaar van binnenuit, dat ontstaat door die verdeeldheid. Op de *Seder*-avond leren wij dat alle vier de zonen tot hetzelfde volk behoren. Wanneer wij de rest van het jaar dat ook zo voelen en die eenheid nastreven, dan zal Hasjem ons daarbij zeker helpen en zegenen met vrede en eenheid.

Inzicht in Parasjat Wajjigasj

Geen tijd om te huilen

Door Yossy Goldman

De wijste der mensen heeft gezegd dat er een tijd voor huilen is, hetgeen impliceert dat er gelegenheden zijn dat huilen niet op zijn plaats is. Hoewel Konong Sjloomo's exacte woorden waren: „Er is een tijd van huilen en een tijd van lachen”¹, is het duidelijk dat er momenten zijn waar andere reacties gewenst zijn. Het leven bestaat nu eenmaal niet uit alleen maar huilen of lachen.

De parasja van deze week vertelt de dramatische hereniging van Joséf met zijn broers. Hoewel hij hen allemaal omhelst, bewaart hij zijn diepste emoties voor zijn enige volle broer, Benjamin. Joséf werd van zijn broers gescheiden toen Benjamin nog maar een kind was, en Benjamin was de enige die op geen enkele manier betrokken was bij het complot tegen Joséf. Hun omhelzing was daarom anders dan die van de anderen:

„En hij (Joséf) viel zijn broer Benjamin om de hals en hilde, en Benjamin hilde aan zijn hals” (*Bereisjiet* 45:14).

Rasji verklaart, en hij haalt daarbij de Talmoed aan,² dat voor beide broers hun huilen meer uitdrukte dat de diepe emoties van het moment, maar dat zij niets minder waren dan uitingen van profetie. Joséf hilde over de twee Tempels in Jeroesjalajiem, die verwoest zouden worden en die stonden op het gebied dat aan de stam Benjamin zou worden toegewezen. Benjamin hilde over het Heiligdom in Sjilo, dat stond in het gebied dat aan de stam van Joséf was toegewezen en dat ook zou worden verwoest.

De vraag is: waarom huilden zij allebei over de *choerban* (verwoesting) van de ander? Waarom huilden zij niet over de verwoesting van de Tempels op hun eigen gebied?

De Lubavitcher Rebbe verklaart dat wanneer het gaat over het probleem van iemand anders, wij onze hulp kunnen aanbieden, maar dat wij niet iemand anders zijn problemen kunnen oplossen. Zelfs goede vrienden kunnen alleen maar tot zover gaan. We kunnen royaal onze assistentie, steun en het beste advies in de wereld aanbieden, maar de rest moet hij zelf doen. Het geeft niet hoe goed wij ons best doen, er is nimmer garantie dat onze hulp succes heeft. Uiteindelijk ligt de sleutel tot het slagen in de handen van de andere persoon zelf.

Daarom, wanneer wij overtuigd zijn dat we ons uiterste best gedaan hebben voor die ander en als we desalniettemin gefaald hebben een bevredigende oplossing te brengen, dan is het enige wat we nog kunnen doen een traan laten. We kunnen bidden en aardig voor hem zijn en meevoelen, maar verder kunnen we niets doen. Wanneer we het geprobeerd hebben en we hebben gefaald, dan kunnen we alleen nog maar huilen.

Maar wanneer het onze eigen problemen en uitdagingen betreft, ons eigen *choerban*, dan kunnen we niet gaan zitten en eens lekker uithuilen. We kunnen ons dan niet de luxe veroorloven het op te geven en te huilen. Het is *ons* probleem en dan is het onze plicht dat keer op keer te confronteren, totdat we het hebben opgelost. Voor anderen kunnen we huilen, maar voor onszelf moeten we handelen.

Ruim zestig jaar geleden telden de grote geestelijke leiders van Europa hun verliezen – in de miljoenen! De grote Chassidische centra van Polen, de gerenommeerde Jesjiwot van Oost-Europa waren allen door de Nazi-horden verwoest. Wat deden deze rechtvaardige mensen? Gingen zij bij de pakken neerzitten en huilen? Natuurlijk waren er tranen en rouw en onbeschrijfelijk verdriet, maar de nadruk werd al spoedig verschoven naar de herbouw. En vandaag, G-d zij dank, zijn deze zelfde instituten levend en wel, groeiend en bloeiend van energie en spirit, zowel in Israël als in de Verenigde Staten en elders. Het leiderschap concentreerde zich op de toekomst. En met onverdroten inzet waren zij instaat om hun gedecimeerde gemeentes nieuw leven in te blazen en te verjongen.

Deze leiders huilden bittere tranen voor hun gevallen kameraden, maar voor henzelf bleven zij niet zitten

„Kinot” door Chassidisch artiest Hendel Libeman

1. Kohèlet 3:4.

2. Megilla 16b.

huilen. Zij stelden zich de taak om te herbouwen – en zij slaagden op de meest inspirerende en wonderbaarlijk wijze.

Wanneer we problemen hebben (en wie heeft die niet?) zitten zovelen van ons alleen maar te zuchten en te steunen en laten een goede, ouderwetse *Jiddische krechz* (Joodse gekreun) horen. Hoe vaak hebben we niet gezocht: „Wat kan ik eraan doen?” En wat levert dat ons op? – zuchten en gekreun. In de woorden van de vijfde Chabad Rebbe, Rabbi Sjolom DovBer van Lubavitch: „Eén goede daad is meer waard dan duizend zuchten.”

Laat het *kretchzen* voor anderen. Het is jouw probleem, confronteer het, werk eraan. Je zult verbaasd zijn over de resultaten.

(Met toestemming overgenomen van www.chabad.org)

De Midrasj op Wajjigasj

De 22-jarige strijd om de macht tussen Joséf en zijn broers nadert zijn hoogtepunt: Jehoeda nadert tot Joséf, die hij alleen maar kent als Tsafnat Paneach, de onderkoning van Egypte, om te pleiten, te twisten en te dreigen dat Benjamin zou worden vrijgelaten. De kostbare beker van de onderkoning werd in Binjamins plunjezak gevonden: „Hij zal mijn slaaf zijn,” verklaart de Egyptische heerser in het laatste vers van de parasja van vorige week, „en jullie, trek in vrede op naar jullie vader.”

„En Jehoeda naderde hem...” (*Bereisjiet* 44:18).

Rabbi Jehoeda zei: Het werkwoord „naderen” (*Wajjigasj*) houdt een naderen tot de strijd in, zoals in het vers (II Sjmoeël 10:13): „Joav en de mannen die bij hem waren naderden tot de strijd.”

Rabbi Nechemja zei: Het werkwoord „naderen” houdt in dat hij naderbij kwam voor een verzoening, zoals in het vers (Jehosjoea 14:6): „Toen benaderden de Bnei Jehoeda Jehosjoea.”

De Geleerden zeiden: Het houdt een naderbij komen tot het gebed in, zoals in het vers (I Koningen 18:36): „En het gebeurde op het tijdstip van het avond-offer, dat de Profeet Eliahoe naderde.”

Rabbi Elazar combineerde al deze meningen: Jehoeda benaderde Joséf om alle drie de redenen: Wanneer er oorlog van komt, dan nader ik voor de strijd, wanneer we tot verzoening komen, dan kom ik dichterbij voor de verzoening, en als het is om te smeken, dan smee ik.” (*Midrasj Rabba*).

„Uw dienaar, onze vader” (44:24 en verder).

Tien keer hoorde Joséf zijn broers zijn vader „uw dienaar” noemen, zonder dat hij protesteerde. Om die reden werd zijn leven met tien jaar verkort (hij werd 110 jaar). (*Pirkei Rabbi Eliëzer, hfd. 39*).

„Laat uw dienaar als slaaf van mijn heer hier blijven, in plaats van de knaap” (44:33).

[Jehoeda zei tegen Joséf:] Ik ben nuttiger dan hij, in ieder opzicht: wat betreft kracht, als soldaat en als dienaar (*Rasji*).

G-d behandelt de mens in gelijke mate: omdat Jehoeda Joséf in slavernij verkocht had, werd hij nu gedwongen zich aan Joséf als slaaf aan te bieden (*Abarbanel*).

„En Joséf kon zich niet meer beheersen” (45:1).

De confrontatie tussen Joséf en Jehoeda – waarmee kan dat worden vergeleken? Met een os niet rond rent en alle dieren vluchten voor hem, want hij stootte de een en vertrapte de ander, totdat er een leeuw verscheen, toen trok de os zich terug. (In *Bereisjiet* 49 worden de zonen van Ja'akov vergeleken met verschillende dieren – Naftali is een gazelle, Dan een slang, Benjamin een wolf, enz. Joséf wordt er vergeleken met een os en Jehoeda met een leeuw) (*Midrasj Tanchoema*).

Over de ontmoeting tussen Joséf en Jehoeda is er gezegd: „De mening die een mens voor zich houdt, is als een diep water, maar een verstandig mens gooit het eruit” (*Misjlee* 20:5). Dit kan worden vergeleken met een diepe waterput vol koud maar uitstekend water, maar niemand kan ervan drinken. Toen kwam er iemand die allerlei touwen aan elkaar bond, het water omhoog haalde en ervan dronk. Daarna putte iedereen op die manier het water uit de put en dronk ervan. Op dezelfde manier stopte Jehoeda niet met Joséf woord voor woord te antwoorden, voordat hij zijn hart zelf had bereikt (*Midrasj Rabba*).

MISJNA VAN DE WEEK

Berachot

Hoofdstuk 4, Misjna 5

Als iemand op een ezel rijdt, stapt hij af¹. En als hij niet kan afstappen², draait hij zijn gezicht om³. En wanneer hij zijn gezicht niet kan omdraaien, richt hij zijn hart⁴ naar de plaats van het Heilige der Heiligen⁵.

Aantekeningen

- 1. Als iemand op een ezel rijdt, stapt hij af:** De *halacha* is niet volgens deze anonieme Misjna, echter, wanneer hij nu wel of niet iemand heeft die de ezel bij het afstappen vasthoudt, dan stapt hij niet af, omdat zijn gedachten niet tot rust komen als hij afstapt. (RAV). [De reden is, dat hij zich beter zal concentreren op de *tefilla* als hij op de ezel blijft zitten. Want ook als iemand anders de ezel kan vasthouden, wordt hij gestoord door de gedachte dat hij tijd verliest als hij afstapt en daardoor zal hij zich niet goed op zijn *tefilla* kunnen concentreren. (Rasji).
- 2.** Als hij niet kan afstappen - omdat niemand de ezel voor hem kan vasthouden, waardoor hij bang is dat de ezel er vandoor zal gaan - zou hij zich niet kunnen concentreren op zijn *tefilla*.
- 3. Hij draait zijn gezicht** in de richting van Jeruzalem, zoals er staat [in I *Melachiem* 8:48]: „En zij bidden tot U in de richting van het land”. (RAV).
- 4.** D.w.z. men concentreert zijn gedachten.
- 5. Hij richt zijn hart op de plaats van het Heilige der Heiligen:** Zoals er geschreven staat [I *Melachiem* 8:35]: „En zij zullen in de richting van deze plaats bidden”. [Het vers heeft het over de Tempel in Jeruzalem] (RAV).

* * *

Misjna 6

Als iemand op een schip zit of in een wagen of op een *asda*¹, dan richt hij zijn hart op het Heilige der Heiligen [voordat hij begint te dawwenen]².

Aantekeningen

- 1. Asda:** Veel houten balken stevig samen gebonden [een vlot], en men zeilt daarmee op de rivier, en de mensen reizen daarop. In de taal van de Bijbel [II *Kronieken*2:15] wordt dit een *rafsadot* genoemd. (RAV)
- 2.** Hij hoeft niet te gaan staan, uit angst om te vallen.

HALACHA

Kitsoer Sjoelchan Aroech –Hoofdstuk 18

10. Men moet met zijn gezicht gaan staan in de richting van Israël¹, zoals er geschreven staat [in I Koningen 8:48]: “En zij zullen tot U dawnen in de richting van het land”. En men moet zich ook wenden² in de richting van Jeroesjalaim³ en in de richting van het *Beit HaMikdasj* en in de richting van het Heilige der Heiligen. Daarom moeten wij, die wonen in landen, die gelegen zijn ten westen van Israël, staan met ons gezicht naar het oosten gericht (niet precies naar het oosten, maar meer zuid-oost). En wie ten noorden van Israël woont, richt zich naar het zuiden, wie in het oosten woont, richt zich naar het westen en wie in het zuiden woont, richt zich naar het noorden. Zo wenden alle Joden, als zij dawnen, zich in dezelfde richting, namelijk naar Jeroesjalaim en het Heilige der Heiligen, want daar is de toegangspoort naar de hemel, en alle gebeden stijgen daar doorheen op. Daarom wordt het *Beit HaMikdasj* ‘Talpiot’ genoemd, zoals er staat geschreven [in Hooglied 4:4]: “Jouw nek is als een toren van David, gebouwd als een *talpiot*”, dus een berg waarheen iedere mond zich richt⁴. Wanneer men zich bevindt op een plaats waar het niet mogelijk is zich te wenden in de richting van Israël, dan richt men als het ware zijn hart tot zijn Vader in de Hemel, zoals er staat geschreven [in I Koningen 8:44]: “Bidt tot Hasjem”.

Aantekeningen

- 1.** Daarom is het algemeen de gewoonte om de Ark met de Tora-rollen in de oostelijke muur te bouwen. Maar als die in een andere muur zit, moet men toch zijn gezicht bij het dawnen naar het oosten wenden (M.B. 94:9). Als in een *Beit-Knesset* de Ark [b.v.] tegen de zuidelijke muur staat en iedereen dawent in de richting van die Ark, in zuidelijke richting, iets wat dus volgens de vorige alinea niet juist is, dan moet iemand die daar komt dawnen, zich richten zoals de gemeente dawent, maar hij wendt zijn gezicht naar het oosten (M.B. 94:10).
- 2.** Bedoeld wordt hier, dat men zich in gedachte daarheen moet wenden, want het is onmogelijk om zich precies in die richting te wenden, maar men moet zich indenken dat men in het *Beit-HaMikdasj* in Jeroesjalaim staat, met zijn gezicht in de richting van het Heilige der Heiligen (M.B. 94:3).
- 3.** Want er staat geschreven in I Koningen 8:44: ‘Want zij zullen dawnen tot Hasjem via de stad die U heeft uitgekozen’. (M.B. 94:4).
- 4.** Een Tal [of Tel] is een berg of heuvel, *piot* is het meervoud van *pie*, mond.